

UNESCO

Integrēta rotaļnodarbība ar mājturības nodarbības dominanti 5–6 gadus veciem bērniem.

Daugavpils 13. PII gr. „Spožumiņš” skolotājas Gita Muižniece-Utkina, Anna Pūtere.

Kopā ar bērniem ir pārrunāts par laikiem, kad viņu vecmāmiņas un vectētiņi bija bērni. Kādi iecienīti – tradicionāli ēdieni bija viņu bērnībā. Pirms tika aplūkotas grāmatu ilustrācijas ar veco laiku iedzīvi, seno laiku receptes.

Rotaļnodarbībā iekļautie nodarbību veidi:

- valoda,
- literatūra,
- matemātika,
- iepazīstināšana ar apkārtni, sabiedriskās dzīves norisēm,
- mūzika,
- veidošana,
- mājturība.

Rotaļnodarbības mērķis:

- dažādi variējot bērnu darbību, veidot, pilnveidot un nostiprināt bērnu interesi par latviešu tradicionālajiem ēdieniem.

Izglītojošie uzdevumi:

- nostiprināt pašreizējās zināšanas par ēdieniem, to gatavošanu, nosaukumiem, rosināt pašiem izdomāt mīklas par noteiktu tēmu,
- veicināt sapratni, ka, iepriecinot citus, prieku gūsi arī pats.

Attīstošie uzdevumi:

- attīstīt izziņas interesi,
- attīstīt uzmanības noturību un vērtīgumu,
- attīstīt garšas un smaržas sajūtas,
- attīstīt taustes sajūtas,
- attīstīt emocionālo uztveri,
- veicināt novērošanas spēju attīstību.

Audzinošie uzdevumi:

- audzināt bērnus būt dāsniem, devīgiem, iepriecināt citus,
- veidot, nostiprināt prasmi sadarboties, uzklaut citu domas, ierosinājumus.

Uzskates līdzekļi:

Attēli, seno laiku rekvizīti – abra, sviesta ķērne, koka karotes, māla trauki, latvju zīmes, vērpjamais ratiņš, disku ieraksti, mīkla biežpiena plāceņiem, rozīnes, dzērvenes, maize, saldais krējums.

Nodarbības gaita:

- ❖ Pie bērniem grupā ierodas Pūce ārzemniece ar burvju cepuri, visi sasveicinās. Pūce vēlas izmēģināt savu burvju nūju un no cepures izvelk dažādus pārtikas produktus – saldaiss krējums, maizes gabaliņu un dzērvenes. Kopā ar bērniem Pūce pārrunā kādus ēdienus no šiem produktiem var pagatavot. Pūces burvju nūjiņa sāk uzvesties jocīgi un no burvju cepures tiek izvilks vecs pūces foto. Pūce paskaidro bērniem, ka šajā fotogrāfijā ir viņas vecmāmiņa, kas prata gatavot brīnumgardas lietas. Pūce nespēj atcerēties kādus ēdienus viņas vecmāmiņa prata pagatavot no biezpiena un atcerēties saldo, ko viņas vecmāmiņa prata pagatavot no maizītes. Bērni arī nespēj palīdzēt pūcei un skolotāja piedāvā kopā atgriezties pagātnē un pajautāt tā laika saimniecēm padomu.
- ❖ Bērni kopā ar Pūci un skolotāju dodas ceļojumā laikā, bet durvis ir ciet, lai tās atvērtu ir nepieciešams izpildīt uzdevumu – sakārtot pareizā secībā gaismas ķermeņus – sākot no vecākā līdz jaunākajam. Bērni saliek, durvis atveras un par pareizi izpildītu darbību tiek iegūts maisiņš ar rozīnēm. Pūce atceras, ka vecmāmiņas gardajā receptē bija nepieciešamas rozīnes un priecīga paņēma maisiņu. Dodoties tālāk atkal šķērslis, kurā jāsaliek pareizā secībā attēlus ar graudu malšanas ierīcēm – sākot no senākās uz jaunāko (mūsdienu). Saliekot pareizā secībā tiek iegūts maisiņš ar dzērvenēm. Pūce atceras, ka vecmāmiņas gardajā receptē bija nepieciešamas dzērvenes un priecīga paņēma maisiņu. Pie aktu zāles durvīm ir pēdējais uzdevums – bērniem jāsapin tautu meitas bize. Izpildot uzdevumu tiek iegūta saldā krējuma burciņa, kas noderēs gardajai receptei.
- ❖ Aktu zāle noformēta atbilstoši nodarbības mērķim – pagātne, izmantojot seno atribūtiķu un dekorācijas. Zālē bērnus sagaida saimnieces (skolotāja un bērnu vecmāmiņas), kas strādā ikdienas darbus – vērpj ar ratiņu, tin kamoliņus, slauka grīdu. Bērni ar skolotāju sasveicinās ar saimnieci. Saimniece iepazīstina bērnus ar savām saimniecēm un pavaicā, ko šeit dara bērni. Skolotāja ar bērniem jautā vecmāmiņām, kā viņi izklaidējušies bērnībā, kad nebija televizoru un mobilo telefonu. (Stāsta- par to, ka lasām grāmatas, minam mīklas, dziedam dziesmas un ejam rotaļās.)
 - Meža dzimis, meža audzis,**
 - Nāk uz mājām putru strēbt.** /Koka karote/
 - Mazs, mazs ezeriņš, visapkārt zvejnieciņi:**
 - Jo airītes cilā, jo ezers žūst.** /Bļoda un ēdāji/
 - Cepure virsū, četras kājas apakšā.** /Galds/
- ❖ Skolotāja ar bērniem interesējas vai visas vecmāmiņas būdamas bērni bija paklausīgas. Vecmāmiņas stāsta, ka ar lielu cieņu izturējās pret pieaugušajiem un ēdienu, it sevišķi maizīti.

Ticējumi:

Ēd kumosu mazāk nekā vairāk.

Lai bērns būtu stiprs, jādod ēst maizes garoziņu.

Siltu maizi nedrīkst griezt ar nazi, tad cepējam sāp mugura.

Rotaļa: „ Es ar savu cisu maisu”

- ❖ Pūce izstāsta savu problēmu, ka ir aizmirsusi gardo recepti un vēlas, lai saimnieces palīdz. Pūce atceras, ka viens saldaiss bija no maizītes gatavots. Vecmāmiņas pārrunā, kādi agrāk bija saldie, ko viņas bērniībā ēda un kāda agrāk bija attieksme pret maizīti. Saimniece vaicā vai bērni zina kā iegūst maizi un bērni nodzied

kustību rotalu „Zini tu kā ciema laudis.”

Pārrunā par to, kas bija, ja bērns bija nepaklausīgs. /Pārbauda kā ir stāvēt uz zirņiem./

- ❖ Pūce kopā ar bērniem nodziedājusi dziesmu atzīstas, ka ir ļoti izbadējusies un vēlas pirms saldā paēst arī pirmo. Saimnieces izstāsta kādi agrāk bijuši pamatēdieni.

Dziesma „Vār’ māmiņa piena putru.”

- ❖ Pūce atceras, ka viņas vecmāmiņa gatavojusi ļoti garšīgus biezpiena plācenīšus. Saimnieces nobrīnās, ka tieši gatavojušas plācenīšu mīklu un labprāt pacienātu bērnus un Pūci ar tiem. Skolotāja kopā ar bērniem pārrunā ēdiena gatavošanas kultūru (roku mazgāšanu, priekšauta un galvassegas lietošanu), dodas mazgāt rokas un sagatavojas ēdiena pagatavošanas darbam. Kad bērni sagatavojas darbam, saimniece izstāsta, ka agrāk esot bijušas īpašas zīmes – latvju zīmes, kas palīdzējušas un sargājušas cilvēkus no dažādiem ļaunumiem, saimniece izstāsta katras zīmes nozīmi un piedāvā bērniem uz biezpiena plācenīšiem izveidot latvju rakstu zīmi, lai plācenītis ne tikai labi garšotu, bet arī pasargātu tā ēdāju. Skolotājas, saimnieces kopā ar bērniem veido plācenīšus no mīklas, uz tiem liek rakstu zīmes (izmantojot rozīnes un paraugu). Bērni plāceņus liek uz lielās paplātes, sakārto darba vietu, iet mazgāt rokas. Saimniece piedāvā aiznest plāceņus uz lielo cepli, lai cepas gatavi.
- ❖ Saimniece piedāvā Pūcei gatavot saldo. Pūce kopā ar bērniem atceras, ka burvju cepurē bija 3 produkti – maize, dzērvenes un saldaiss krējums. Viena no saimniecēm (vecmāmiņa) atceras pavisam gardu recepti – maizes kārtojumu, nosauc pagatavošanas gaitu. Pūce pavisam priecīga, jo šī ir viņas mīļākā bērniības recepte. Bērni tiek iepazīstināti ar maizes kārtojuma gatavošanas secību, palīdz saimniecei. Rezultātā katrs no bērniem un ciemiņi tiek cienāti ar gardo maizes kārtojumu.

DEJA: „Cik skaisti rudens vakarā ”.

- ❖ Kad cienasts apēsts Pūce piedāvā doties atpakaļ tagadnē. Pūce piedāvā katram bērnam vakarā piezvanīt vai brīvdienās aizbraukt pie savas vecmāmiņas un pārrunāt ar viņu, kā viņai gājis jaunībā, ko viņa ēdusi utt. Pūce palīdz bērniem vienu recepti, ko vecmāmiņa gatavo visgardāk, vai mamma gatavo pēc vecmāmiņas receptes, noformēt to un atnest pēc brīvdienām uz bērnudārzu, lai Pūce var izveidot īpašo grupiņas pavārgrāmatu.

Bērni atvadās no saimniecēm un dodas atpakaļ uz savu grupiņu.

Pielikumi

Attēli ar graudu malšanas ierīcēm

Uzskates materiāls – gaismas ķermeņi (jāsaliek pareizā secībā)

Dziesmas un rotaļas:

CISU MAISS

Latviešu tautas rotaļa

C F C

Es ar sa - vu ci - su mai - su dan - cot gā - ju!

C F

Kam savs drau - dziņš, tas ar sa - vu drau - dzi - ņu.

G₇ C

Kam nav drau - dzi - ņa, tas ar ci - su mai - su.

Rotaļnieki pa pāriem sastājas dārzīnā. Viens paliek vidū un dejo ar cisu maisu, spieķi vai slotu. Dziedot melodijas pirmo daļu, visi rotaļnieki iet pa apli, bet, dziedot otro daļu, pa pāriem griežas elkoņos. Dziesmai beidzoties, vidū esošais nomet cisu maisu, tajā brīdī visi pāri izšķiras un meklē sev citu partneri. Arī vidējais cenšas atrast sev draudziņu, bet viņa vietā stājas tas, kurš palicis bez pāra.

VĀR', MĀMIŅA, PIENA PUTRU

1. Vār', mā-mi-ņa, pie - na put - ru, lai mei-ti-ņas bal - tas au - ga,

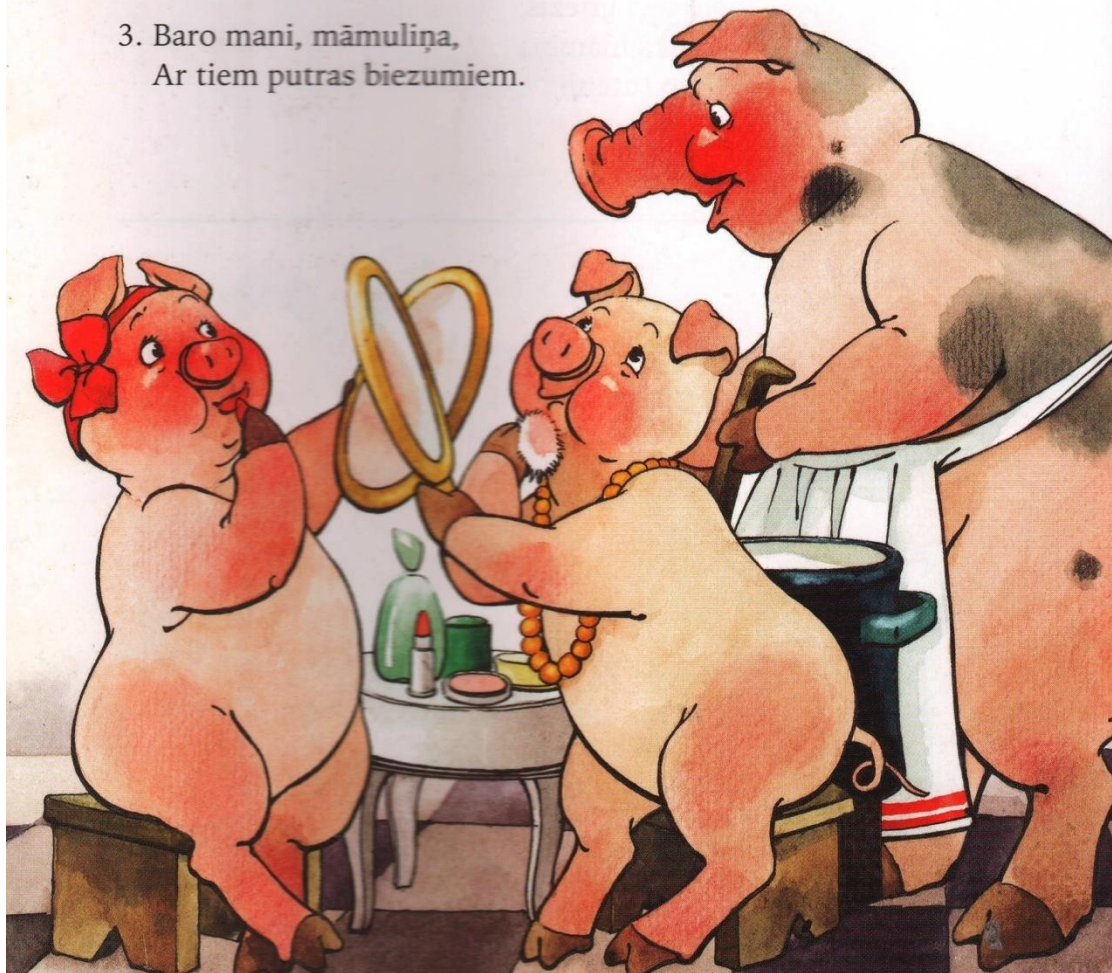

vār', mā-mi-ņa, pie - na put - ru, lai mei-ti-ņas bal - tas aug'.

2. Puisēniemi, rezgaļiemi
Vāri putru ūdenī.

4. Kad izaugšu, vīris būšu,
Lācam ceļa negriezīšu.

3. Baro mani, māmuliņa,
Ar tiem putras biezumiem.

Ciema laudis M. Skujas apdare

1. Ēini tu, kā ciema laudis rudsus lauka sē - ja?
Skaties - tā, lūk, ciema laudis rudsus lauka sē - ja!

2. Ēini tu, kā ciema laudis }
Rudsus lauka plāva? } 2x
Skaties - tā, lūk, ciema laudis }
Rudsus lauka plāva! } 2x

3. Ēini tu, kā ciema laudis }
Rudsus mājas veda? } 2x
Skaties - tā, lūk, ciema laudis }
Rudsus mājas veda! } 2x

4. Ēini tu, kā ciema laudis }
Rudsus miltos mala? } 2x
Skaties - tā, lūk, ciema laudis }
Rudsus miltos mala. } 2x

5. Ēini tu, kā ciema laudis }
Atpūtās pēc darba? }
Skaties - tā, lūk, ciema laudis }
Atpūtās pēc darba! } 2x

6. Ēini tu, kā ciema laudis }
Svētku danci grieza? } 2x
Skaties - tā, lūk, ciema laudis }
Svētku danci grieza! } 2x

Cen jauni

I Cēn jau-ni, cēn jau-ni iz ru-dam va-ka - zā
Kad jau-ni un vā-ci var staigāt pulci - nā
lieli mazi

II Tad maizi cept, tad maizi cept mēs va-ram mā-cī - ties

Tūs rei - zes, tūs rei - zes tad va-jag ap-griez - ties

Tad mīklu mīcīt varam mācīties;
Tad maizi cept mēs varam mācīties;
Tad maizi ēst mēs varam mācīties.

Attēli no nodarbības

